

Titel: Det Gevaudanske Dyr i Dannemark. Dets Rasenhed og Ødelæggelse først i Jylland dernæst i Norge. Samt hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt, med mere som Historien udviser, beskrevet af en Jæger og til trykken befordret af en Krybeskytte.

Citation: "Det Gevaudanske Dyr i Dannemark. Dets Rasenhed og Ødelæggelse først i Jylland dernæst i Norge. Samt hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt, med mere som Historien udviser, beskrevet af en Jæger og til trykken befordret af en Krybeskytte.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16*, J.R. Thiele, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_006.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Det Gevaudanske Dyr i Dannemark. Dets Rasenhed og Ødeleggelse først i Jylland dernæst i Norge.

Samt

hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt, med mere som Historien udviser, beskrevet af en Jæger og til Trykken befordret af en Krybeskytte.

Kiøbenhavn 1771.

Trykt hos Joh. R. Thiele, boende i Peder Huitsfeldts-Stræde, og findes sammesteds tilkiøbs.

2
3

Fortale.

Jeg troer det er noksom bekient, hvilken Opsigt det Gevaudanske Dyr i en lang Tid gjorde i adskillige Lande. Alle Aviser vare opfyldte med dette Dyrs Beskrivelse, og Historier om dets Heltegierninger.

Mangen General, som ved sine Troppers Hielp myrder mange tusinde Mennesker, bliver neppe mere navnkundig end dette Best, som med sine Tænder og Klør, kom en heel Provincie fast

4

4 Fortale.

til at skielve, og gav andre Lande nok at tale om, i al den Tid det huserede.

Man er ei endnu tilfulde forsikret om, enten dette Dyrs virkelige Grusomhed, Aviskrivernes frugtbare Opfindelses-Geist eller de Franskes Banghed, har gjort dette Dyr meest navnkundig. Nok er det, Rygtet har fortalt store Ting om det; men jeg vil hviske Læseren noget i Øret: Der gives dem som troe at dette Dyr aldrig har været til i Virkelighed, men at det allene er et Digt, ja vel en Satyre, da man slutter, at under Navn af det Gevaudanske Dyr, forstaaes en eller anden Lands-Ødelegger og Udsuere i Frankerig. Det kan gjerne være mueligt; thi Frankerig saavelsom andre Lande, have nok sine Plage-Fogder

5

Fortale. 5

og Udyr som opæde Landet og dets

Indbyggere.

Imidlertid er det afgjort af Frankerig som et Land der er frugtbar paa meget nyt, frembringer adskillige Udyr, som endog forurolige andre Lande, ja ofte anstifte Ødeleggelse, som er værre end de, det Gevaudanske Dyr efter Rygtets Beretning, har anrettet.

Jeg vil lade alle Ting staae ved sit Værd, jeg vil hverken nægte eller bekræfte dette Dyrs Existence; men jeg vil allene berette en sandfærdig Historie om et Udyr, som i Jylland og Norge har anrettet en ubodelig Skade.

Jeg kalder det, det Gevaudanske Dyr, fordi det af sin Skadelighed er bekient, og desuden da det er et fransk

Navn, haaber jeg det behager, thi

6

6 Fortale.

det franske pleier almindelig gjøre en stor Indtryk hos os. Imidlertid vil jeg berette Historien ligesom den er tildraget, og maa det staae enhver frit for, at antage og forkaste, at troe eller nægte den; saa meget vil jeg sige: man kan tilforladelig troe, at den in. deholder mere Sandfærdighed, end det Aviskriverne har debiteret om det Gevaudanste Dyr. Historien er optegnet af mig i mine ledige Timer, og har jeg, som en Jæger, havt Leilighed at observere Dyrets Natur. Jeg forbliver Læserens hengivne Tienere

Jæger.

7

Det Gevaudanske Dyrs Grusomhed i Jylland.

Dette forfærdelige Dyr, hvis Lige man ei før har seet her i Landet, var af en egen Skabning, det saae magert, skarp og spitssnudet ud, det var meget varsomt og listigt, og derfor ei let at fange. — Man tillegger Biørnen stor Forstand, men kan med større Føie tillegge den dette Dyr. Det var meget eensomt, og uagtet det havde en Mage, strejfede det gjerne allene, og dets Mage gjorde ingen Skade, det havde heller ingen Unger. Det gav et Lyd fra

8

sig som var meget uforstaaelig, og lydede næsten som naar man nævner det franske Ord: par Dieu!

En Deel gamle Folk meenede, at dette Dyr skulle være en Yngel af en stor dansk Hund og en Ulvinde. Men dette kan ei siges med nogen Vished. Det er ellers merkværdigt, at dette Dyr havde altid i Sælskab med sig en gammel Ræv, ret ligesom den kunde være dets Veiviser og Ledsagere i de ubekjendte og fremmede Lande.

Angaaende dets Egenskaber, da var det meget Rovbegierligt, og dets Tilbøielighed til at skade, var saa stor, at det endog med sine skarpe Tænder og stærke Klør, nedrev og nedgravede alle de Mure og Bygninger det kunde komme af Sted med; man skulde snart falde paa de Tanker, at det forstod sig paa at anrette Ulykker, og at det var som en Plage udskikket, for paa alle muelige Maader at ødelegge Folk og Land. Man har nok hørt tale om adskillige Dyr, som Have ødelagt Mennesker, Men endnu har man ei hørt tale om et saadant

9

Dyr, som har ødelagt Mure og Bygninger. Et Beviis paa dette Dyrs Snedighed man det være, at det søgte først og fornemmelig at ødelegge de beste Hunde ved Hiorden, men de unge udelige Hvalpe lod det gaae urørte, ja, de logrede endog for Dyret. Forunderligt er det, at det ei dræbte Hundene, men allene lemlæstede dem, og gjorde dem reent udygtige til videre Tieneste. Da nu Hundene vare borte, ødelagde det Dag for Dag Bøndernes Hiord, saa at den som for havde eiet 100 Kreature, ei beholdte mere end 30, faaledes ødelagde det alle Steder et vist Antal, ligesom med et Overlæg, for at udmatte Folk og betage dem siden al Leilighed til Velstand og videre Opkomst.

Mange Mennesker i Jylland troede sikkert, at dette Dyr var en af de sorte Konstnere, som havde paataget sig denne Skikkelse, og var sendt herind, for i et Dyrs Lignelse at tilføie os saadan stor Skade. Man kan just ei troe alt saadant, men ikke desmindre syntes dette Dyrs Snedighed at være overnaturlig, og fast at ledsages af et

10

Slags Overlæg. Dette Dyr gik ei i Vandet, men gjorde allene Skade til Lands. Man fortæller, at da det engang vilde vove sig ud i Vandet, blev det af en gammel kiek Søemand jaget tilbage, og havde næsten omkommet i Vandet, hvis det ei havde været saa snedigt.

Merkværdigt er det, at da dette Udyr havde ødelagt og formindsket Hiorden allevegne, nedrev det ogsaa Staldene, ligesom det vilde med et Overlæg vise, at man ingen Stalde behøvede naar man ingen Kreature havde.

Den ubodeligste Skade det Kreatur anrettede, var iblant Hestene i Jylland, hvilke de til en ubodelig Skade for Landet ødelagde og adspredde, saa der neppe blev en at finde, og de skønne jydsk Heste bleve ved den Leilighed, ynkelig adspredde og fordervede. Et tydeligt Beviis er paa dens giftige Tænder, at naar det beed

de skønne store sterke Heste, faa bleve de contracte, sammenskrumpede og smaae som Heste-Føl, saa at Hvor man før havde stærke, store og

11

overalt berømte Heste, har man nu ikkun nogle usle uanseelige Skintmærer, ikke engang i Tallet saa mange som før. Man formener, dette er medvirkende Aarsage til vort Cavallerie ei er nær saa smukt som før, dette vil jeg lade staae ved sit Værd, og kan ei saa lige sige om man kan tilskrive det Gevaudanstke Dyr den Virkning.

Heel Merkværdigt var det med dette Dyr, at det i Besynderlig hadede, forfulgte og ødelagte alle dem som bare røde Klæder og Gevær. Ubevæbnede Folk lod det nogenledes passere, men hvo som bar Værge, den var ulykkelig.

Efterat dette Dyr en Tidlang havde huseret i Jylland, tog det med et Veien op til Norge, hvor det anrettede samme Ulykker, skiønt ei saa høi en Grad som i Dannemark. Kort, det er ubeskriveligt, hvad Skade dette Dyr paa begge Steder forvolte. Hist sad en Kone og græd for sin saarede Mand, hist Forældre for deres Søn, hist sade gamle duelige Folk, og bejamrede at dette Udyr havde tilføjet dem større Ulykke,

12

end de Krigens Blesurer de kunde fremvisse. Hist laae Folk døde paa Veie og Stier, som vare ilde tilrede af dette Dyr, og maatte crepere af Sult, fordi Udyret havde borttaget deres Hiord og Levnetsmidler. Det Havde ellers tilfælles med det Gevaudanske Dyr, at det gemenlig kun attaqverede Mandfolk, men ved at ødelegge dem bleve mange Koner og Umyndige Brødløse.

Ja, Forskrækkelsen for dette Dyr var saa stor, at mange habile og duelige Folk reiste ud af Landet, saafom de ei hiemme vare sikke for det Gevaudanske Dyrs Klør og Tænder. Ynkeligt var det, at see hvor tomt Landet var for Folk, og hvor mange øde og sløfede Bygninger hist og her stode, som dette Udyr havde kuldkastet.

Ja havde dette Dyr blevet længere i Landet, kroer jeg det hele Land Havde blevet aldeles øde for Folk og Bygninger; midt i denne almindelige Forskrækkelse, vidste alle at klage over og bejamre det Gevaudanske Dyrs Rasenhed, men ingen havde Hierte til at angribe det, eller Forstand nok til at

13

overlægge hvorledes det best kunde udrede des fra dem.

Man var ofte paa Jagt efter det, men forgieves, man kom hiem med blodige Pander, og Dyret vedste altid at undgaae.

Endelig indsaae nogle erfarne Jægere, ar man forgieves vilde eftersætte Dyret, saalænge den omtalte gamle Ræv fulgte med det; thi saasom det Gevaudanske Dyr var fremmed i Marke og Skove, kunde man maaskee have besnæret det, hvis ei den gamle Ræv som var Landet bekient, Havde været det en troe Veiviser. Man bestuttede derfor at stræbe paa, hvorledes man kunde forjage Ræven, eller skille dem fra hinanden, for des lettere siden at fordrive det store Dyr.

Efter lang Møie lykkedes det omsider at faae Ræven fordreven. hen i en anden Eng, denne Fordeel hialp en Hoben; thi Udyret blev strax noget roligere, og omendskiønt det ei ganske ophørte, bleve dog dets Streiferier og ødelæggelser mindre end før,

14

ja, efter nogen Tids Forløb, blev det en kort Tid ganske borte. Strax opvækkedes en almindelig Glæde, og man herte Fryde-Skrig over Dyrets Bortgang, men den Glæde varede kun kort; thi det kom strax igjen, og syntes da ret med en dobbelt Dristighed og Bitterhed at ville rase; thi en meget listig og varsom Maar fulgte da med det og var dets Ledsagere.

Men til al Lykke varede denne Skræk ei meget længe, thi inden man enten formodede det, eller vedste et Ord deraf, løb Maaren bort. Da nu det Gavaudanfike Dyr blev ene, og man efter Haanden lærte at kiende dets Trækker, fik man endelig omsider Bugt med det, og efter megen Møie, til stor og almindelig Glæde, med Stok og Steen fik det reent jaget udaf Rigerne og Landet.

Men uagtet nu Udyret er borte, vil man dog ei saasart kunde glemme dets Nærværelse, thi dets Ødeleggelse vil nok i de første 20 Aar blive kiendelig, og knap i den

15

Tid med al vor Vindskibelighed igjen kunde oprettes.

Man glæder sig nu i det Haab, at man ei mere skal faae det at see, give det Haab maatte blive opfyldt! men en Ting synes at gjøre Fornøielsen liden og Haabet usikkert; thi man har fornummet at den bekiendte gamle snedige Ræv, som fulgte det Gevaudanske Dyr, er endnu hemmelig tilstæde her i Landet, og saa længe den er der, kan ei Frygten hos Jyderne for det, saa reent forgaae.

Hvo veed da vel, om ei dette trædske og falske Best, der ei selv har Magt nok til at udrette alle Ting ved sin Snedighed, ikke engang kunde lokke det Gevaudanske Dyr her ind igien, og saa var Ulykken vist dobbelt. —

Give den slemme Ræv med, enten engang maatte falde i Jægerens Hænder eller og blive steenet ud af Landet, saa blev vor haab sikrere og vor Glæde større, ja vor

16

Sikkerhed vilde blive vedvarende, og maaskee fuldkommen.

Denne er det Gevandauske Dyrs rigtlge og naturlige Beskrivelse, hvis Sandhed Erfarenheden desværre tilstrækkelig nok har lært os, og endnu daglig bekræfter for os, og som endog i Eftertiden vil blive følelig for vore Børn og Børnebørn.

Ende.